31993L0007



# SMĚRNICE RADY 93/7/EHS
## ze dne 15. března 1993
## o navracení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území členského státu

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na článek 100a této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise (1),

ve spolupráci s Evropským parlamentem (2),

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru (3),

vzhledem k tomu, že článek 8a Smlouvy stanoví nejpozději do 1. ledna 1993 dotvoření vnitřního trhu, který zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, ve kterém je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními Smlouvy;

vzhledem k tomu, že za podmínek a v mezích stanovených článkem 36 Smlouvy si členské státy po roce 1992 ponechají právo určit svůj národní kulturní poklad a přijmout opatření nezbytná k jeho ochraně v oblasti volného pohybu;

vzhledem k tomu, že opatření, která by měla být stanovena, mají umožnit členským státům navracení kulturních statků označených jako národní kulturní poklad ve smyslu článku 36 zpět na jejich území, pokud byly vyvezeny z jejich území v rozporu s výše uvedenými vnitrostátními opatřeními nebo s nařízením Rady (EHS) č. 3911/92 ze dne 9. prosince 1992 o vývozu kulturních statků (4); že provádění těchto opatření by mělo být co nejjednodušší a nejúčinnější; že v zájmu usnadnění spolupráce při navracení kulturních statků by měla být oblast působnosti těchto opatření omezena na předměty, které náležejí do společných kategorií kulturních statků; že účelem přílohy této směrnice není určit předměty, které jsou považovány za národní kulturní poklad ve smyslu článku 36, ale pouze kategorie předmětů, které je vhodné zařadit jakožto kulturní statky a které tak mohou být předmětem řízení o navrácení ve smyslu této směrnice;

vzhledem k tomu, že tato směrnice by měla také zahrnovat kulturní statky označené jako národní kulturní poklad a tvořící nedílnou část veřejných sbírek nebo inventářů církevních zařízení, jež však nenáležejí do obecných kategorií kulturních statků;

vzhledem k tomu, že se doporučuje, aby mezi členskými státy byla navázána spolupráce v oblasti správy při řešení otázek týkajících se národního kulturního pokladu, a to ve spolupráci v těsném spojení s Interpolem nebo s jinými odbornými subjekty v oblasti odcizených uměleckých děl spočívající zejména ve vydávání seznamů ztracených, odcizených nebo neoprávněně vyvezených kulturních statků tvořících součást jejich národního kulturního pokladu a veřejných sbírek;

vzhledem k tomu, že řízení o navrácení uvedené v této směrnici představuje první krok ve spolupráci mezi členskými státy v oblasti ochrany kulturních statků v rámci vnitřního trhu; že cílem je vzájemné uznání příslušných vnitrostátních právních předpisů; že za tímto účelem je mimo jiné třeba vydat opatření, aby Komisi byl nápomocen poradní výbor;

vzhledem k tomu, že nařízení (EHS) č. 3911/92 spolu s touto směrnicí zavádí systém Společenství na ochranu kulturních statků členských států; že den, do kterého členské státy musejí

(1) Úř. věst. C 53, 28.2.1992, s. 11 a Úř. věst. C 172, 8.7.1992, s. 7.
(2) Úř. věst. C 176, 13.7.1992, s. 129 a Úř. věst. C 72, 15.3.1993.
(3) Úř. věst. C 223, 31.8.1992, s. 10.
(4) Úř. věst. L 395, 31.12.1992, s. 1.

dosáhnout souladu s touto směrnicí, by měl nastat co nejblíže dnu vstupu uvedeného nařízení v platnost; že z důvodu různé povahy právních systémů členských států a rozsahu změn jejich právních předpisů nezbytných k provádění této směrnice, budou některé členské státy potřebovat delší časové období,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

*Článek 1*

Pro účely této směrnice se rozumí:

1. „Kulturním statkem“ předmět, který

   — je před neoprávněným vyvezením z území členského státu nebo po něm označen jako „národní kulturní poklad umělecké, historické nebo archeologické hodnoty“ podle vnitrostátních právních předpisů nebo správního řízení ve smyslu článku 36 Smlouvy

   a

   — náleží do jedné z kategorií uvedených v příloze nebo nenáleží do žádné z nich, ale tvoří nedílnou součást

     — veřejných sbírek zapsaných v inventářích muzeí, archivů nebo fondů knihoven.

       Pro účely této směrnice se „veřejnými sbírkami“ rozumějí sbírky, které jsou ve vlastnictví členského státu, místního nebo regionálního orgánu uvnitř členského státu nebo subjektu nacházejícího se na území členského státu, který se podle právního řádu členského státu považuje za veřejný, přičemž členský stát nebo místní či regionální orgán je vlastníkem tohoto subjektu nebo ho z velké části financuje,

     — inventáře církevních zařízení.

2. „Neoprávněným vývozem z území členského státu“:

   — každé vyvezení z území členského státu v rozporu s právními předpisy na ochranu národního kulturního pokladu nebo v rozporu s nařízením (EHS) č. 3911/92, jakož i

   — každé neuskutečněné navrácení po uplynutí lhůty pro oprávněný přechodný vývoz, případně porušení jakékoli jiné podmínky umožňující takový přechodný vývoz.

3. „Žádajícím členským státem“: členský stát, z jehož území byl kulturní statek neoprávněně vyvezen.

4. „Dožádaným členský státem“: členský stát, na jehož území se nachází kulturní statek neoprávněně vyvezený z jiného členského státu.

5. „Navrácením“: fyzické navrácení kulturního statku na území žádajícího členského státu.

6. „Vlastníkem“: osoba vykonávající faktickou moc nad kulturním statkem pro sebe sama.

7. „Držitelem“: osoba vykonávající faktickou moc nad kulturním statkem pro třetí osoby.

*Článek 2*

Kulturní statky, která byly neoprávněně vyvezeny z území členského státu, musejí být navráceny v souladu s postupem stanoveným a za podmínek stanovených touto směrnicí.

*Článek 3*

Každý členský stát určí jeden nebo více ústředních orgánů k zajištění plnění úkolů vyplývajících z této směrnice.

Členské státy uvědomí Komisi o všech ústředních orgánech, které jmenují podle tohoto článku.

Komise zveřejní seznam těchto ústředních orgánů a všechny pozdější změny, které se jich týkají, v řadě C *Úředního věstníku Evropských společenství*.

*Článek 4*

Ústřední orgány členských států vzájemně spolupracují a podporují konzultaci mezi příslušnými vnitrostátními orgány členských států. Mají splňovat zejména tyto úkoly:

1. na žádost žádajícího členského státu vyhledají určitý kulturní statek, který byl neoprávněně vyvezen z území tohoto státu, přičemž zjišťují totožnost jejího vlastníka a/nebo držitele. Žádost musí obsahovat veškeré údaje potřebné k usnadnění jeho hledání, zejména pak údaj o skutečném nebo předpokládaném místě výskytu tohoto statku;

2. vyrozumí dotyčné členské státy v případě nalezení kulturního statku na jejich území, pokud existují rozumné důvody pro domněnku, že kulturní statek byl neoprávněně vyvezen z území jiného členského státu;

3. umožní příslušným orgánům žádajícího členského státu, aby přezkoumaly, zda příslušný předmět představuje kulturní statek, za předpokladu, že toto přezkoumání se provede ve lhůtě 2 měsíců od vyrozumění podle odstavce 2. Neprovede-li se toto přezkoumání v průběhu stanovené lhůty, ustanovení odstavců 4 a 5 se dále nepoužijí;

4. přijmou ve spolupráci s dotyčným členským státem nezbytná opatření k hmotnému zachování kulturního statku;

5. zabrání prostřednictvím nezbytných předběžných opatření jednání vedoucímu k obcházení řízení při navrácení kulturního statku;

6. působí jakožto zprostředkovatel mezi vlastníkem a/nebo držitelem a žádajícím členským státem v otázkách navrácení. Do jeho ukončení mohou příslušné orgány dožádaného členského státu podle vnitrostátních právních předpisů dožádaného členského státu usnadnit především provedení rozhodčího řízení, aniž je dotčen článek 5, za předpokladu, že jim k tomu žádající členský stát, jakož i vlastník nebo držitel udělí formální souhlas.

*Článek 5*

Žádající členský stát může proti vlastníku, případně držiteli vznést před příslušným soudem dožádaného členského státu žalobu na navrácení kulturního statku, který byl neoprávněně vyvezen z jeho území.

Řízení může být zahájeno pouze tehdy, je-li k žalobě přiložen

— doklad s popisem statku, který je předmětem žaloby, a prohlášení, že se jedná o kulturní statek,

— prohlášení příslušných orgánů žádajícího členského státu, že tento kulturní statek byl neoprávněně vyvezen z jeho území.

*Článek 6*

Ústřední orgán žádajícího členského státu neprodleně uvědomí ústřední orgán dožádaného členského státu o tom, že soudní řízení bylo zahájeno s cílem zabezpečit navrácení dotyčného statku.

Ústřední orgán dožádaného členského státu uvědomí neprodleně ústřední orgány ostatních členských států.

*Článek 7*

1. Členské státy zahrnou do svých právních předpisů údaj o tom, že lhůta pro uplatnění nároku na navrácení podle této směrnice uplyne jeden rok ode dne, kdy se žádající členský stát dozvěděl o místě výskytu kulturního statku a o totožnosti jeho vlastníka nebo držitele.

V každém případě lhůta pro uplatnění nároku na navrácení uplyne 30 let ode dne, kdy byl kulturní statek neoprávněně vyvezen z území žádajícího členského státu. Jedná-li se však o kulturní statky, které jsou součástí veřejných sbírek ve smyslu čl. 1 odst. 1 nebo jsou církevními statky v členských státech, ve kterých podléhají zvláštním úpravám na jejich ochranu podle vnitrostátních právních předpisů, uplyne lhůta pro uplatnění nároku na navrácení po 75 letech s výjimkou členských států, ve kterých je uplatnění nároku na navrácení nepromlčitelné, jakož i v případě dvoustranných smluv mezi členskými státy, v nichž je stanovena lhůta přesahující 75 let.

2. Řízení o navrácení se nezahájí, jestliže vyvezení z území žádajícího členského státu není již ke dni podání žaloby neoprávněné.

*Článek 8*

S výhradou článků 7 a 13 nařídí navrácení kulturního statku příslušný soud, pokud se prokáže, že se jedná o kulturní statek ve smyslu čl. 1 odst. 1 a že vyvezení ze státního území bylo neoprávněné.

*Článek 9*

Je-li navrácení kulturního statku nařízeno, příslušný soud dožádaného členského státu zajistí vlastníkovi poskytnutí odškodnění ve výši považované vzhledem k okolnostem případu za přiměřenou, za předpokladu, že vlastník poskytoval kulturnímu statku po dobu nabytí nezbytnou péči.

Náklady na zajištění důkazu se určují podle práva dožádaného členského státu.

V případě darování nebo dědictví nesmí být právní postavení vlastníka výhodnější než postavení osoby, od které předmět získal.

Žádající členský stát je povinen při navrácení kulturního statku uhradit odškodnění.

*Článek 10*

Výdaje spojené s výkonem rozhodnutí, kterým se nařizuje navrácení kulturního statku, nese žádající členský stát. Totéž se týká nákladů na opatření uvedená v čl. 4 odst. 4.

*Článek 11*

Zaplacení přiměřeného odškodnění podle článku 9 a výdajů podle článku 10 nebrání žádajícímu členskému státu uplatnit právo požadovat uhrazení těchto částek od osob, které jsou odpovědné za neoprávněné vyvezení kulturního statku z jeho území.

*Článek 12*

Vlastnictví kulturního statku po jeho navrácení se určí podle práva žádajícího členského státu.

*Článek 13*

Tato směrnice se vztahuje pouze na kulturní statky neoprávněně vyvezené z území členského státu od 1. ledna 1993.

*Článek 14*

1. Každý členský stát může svůj závazek na navracení kulturních statků rozšířit i na jiné kategorie kulturních statků, než které jsou uvedené v příloze.

2. Každý členský stát může postupovat podle úpravy stanovené touto směrnicí u žádostí o navrácení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území jiných členských států před 1. lednem 1993.

*Článek 15*

Tato směrnice se nedotýká občanskoprávního nebo trestněprávního řízení, které může žádající členský stát a/nebo vlastník odcizeného kulturního statku využít na základě vnitrostátních právních předpisů členských států.

*Článek 16*

1. Členské státy zašlou Komisi každé tři roky, a to poprvé v únoru 1996, zprávu o používání této směrnice.

2. Komise zašle Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru každé tři roky zprávu o posouzení používání této směrnice.

3. Rada posoudí účinnost této směrnice po tříletém období jejího používání a na návrh Komise provede nezbytné úpravy.

4. V každém případě Rada přezkoumá na návrh Komise každé tři roky částky uvedené v příloze a v případě potřeby je na základě hospodářských a měnových ukazatelů ve Společenství zvýší.

*Článek 17*

Komisi je nápomocen výbor zřízený podle článku 8 nařízení (EHS) č. 3911/92.

Výbor projednává všechny otázky související s používáním přílohy této směrnice, kterou mu přednese předseda, a to buď z vlastního podnětu, nebo na žádost zástupce některého členského státu.

*Článek 18*

Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné k dosažení souladu s touto směrnicí do devíti měsíců po jejím přijetí, s výjimkou Belgického království, Spolkové republiky Německo a Nizozemského království, které musí dosáhnout souladu s touto směrnicí nejpozději do dvanácti měsíců ode dne jejího přijetí. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

*Článek 19*

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne 15. března 1993.

*Za Radu*

*předsedkyně*

M. JELVED

*PŘÍLOHA*

**Kategorie podle čl. 1 odst. 1 druhé odrážky, do nichž musejí náležet předměty označené jako „národní kulturní poklad“ ve smyslu článku 36 Smlouvy za účelem použití této směrnice při jejich navrácení**

A. 1. Archeologické předměty starší 100 let pocházející z

— vykopávek či nálezů na zemi nebo pod vodní hladinou,

— archeologických nalezišť,

— archeologických sbírek.

2. Fragmenty tvořící nedílnou součást uměleckých, historických nebo náboženských památek starších 100 let, které byly rozebrány na části.

3. Obrazy a malby zcela provedené ručně na jakémkoli podkladu a jakýmkoliv materiálem (1).

4. Mozaiky, na které se nevztahují kategorie 1 nebo 2, a kresby zcela provedené ručně na jakémkoli podkladu a jakýmkoli materálem (1).

5. Originální rytiny, tisky, sítotisky a litografie s příslušnými deskami a originály plakátů (1).

6. Originály plastik nebo soch a kopie vyrobené stejným způsobem jako originál, pokud nejsou uvedeny v kategorii 1 (1).

7. Fotografie, filmy a jejich negativy (1).

8. Prvotisky a rukopisy, včetně map a partitur, jednotlivě nebo ve sbírkách (1).

9. Knihy starší 100 let, jednotlivě nebo ve sbírkách.

10. Tištěné mapy starší 200 let.

11. Archivy všech druhů a na jakémkoli podkladu s archiváliemi staršími 50 let.

12. a) Sbírky (2) a jednotlivé exempláře ze zoologických, botanických, mineralogických nebo anatomických sbírek;

b) Sbírky (2) historické, paleontologické, etnografické nebo numismatické hodnoty.

13. Dopravní prostředky starší 75 let.

14. Ostatní starožitnosti starší 50 let, které nejsou zahrnuty v kategoriích 1 až 13.

Tato směrnice se vztahuje na kulturní statky zahrnuté v kategoriích A1 až A14 pouze za předpokladu, že jejich hodnota odpovídá finančním limitům v oddílu B nebo je převyšuje.

B. **Finanční limity použitelné pro určité kategorie uvedené v oddílu A. (v ECU)**

*Hodnota: 0 (nula)*

— 1 (archeologické předměty)

— 2 (památky rozebrané na části)

— 8 (prvotisky a rukopisy)

— 11 (archivy)

*15 000*

— 4 (mozaiky a kresby)

— 5 (rytiny)

— 7 (fotografie)

— 10 (tištěné mapy)

---

(1) Díla, která jsou starší 50 let a nenáležejí svému autoru.

(2) Ve smyslu rozhodnutí Soudního dvora ve věci 252/84:
se „sběratelskými kusy“ rozumí ve smyslu síla 99.05 společného celního sazebníku předměty vhodné k zahrnutí do sbírky, to znamená předměty, které jsou poměrně vzácné, obvykle se nepoužívají ke svému původnímu účelu, jsou předmětem zvláštního trhu odlišného od obvyklého trhu s podobnými užitkovými předměty a mají vysokou hodnotu.

*50 000*

— 6 (sochy)

— 9 (knihy)

— 12 (sbírky)

— 13 (dopravní prostředky)

— 14 (jakákoli jiná položka)

*150 000*

— 3 (obrazy)

Splnění podmínek týkajících se finančních hodnot je nutno posoudit při podání žádosti o navrácení kulturního statku. Finanční hodnotou je hodnota kulturního statku v dožádaném členském státě.

Datum pro přepočet hodnot vyjádřených v ECU do národních měn uvedených v příloze je 1. leden 1993.